

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
імені Вадима Гетьмана»**

**Навчально – науковий інститут «Інститут інформаційних систем і
технологій»**

Кафедра статистики

ПОГОДЖЕНО:

Проректор з науково-педагогічної
роботи Університету
_____ А.М. Колот

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Проректор з наукової роботи
Університету
_____ Л.Л. Антонюк

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДОЛОГІЯ ТА ПРАКТИКА СТАТИСТИЧНОГО
ОЦІНЮВАННЯ ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНІВ ТА РІВНЯ ЇХ СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ**

рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий) рівень
галузь знань	05 "Соціальні та поведінкові науки"
спеціальність	051 "Економіка"
освітньо-наукова програма	«Економіка»
тип дисципліни	вибіркова

Начальник навчально-
методичного відділу
_____ Д.М. Котенок

РЕКОМЕНДОВАНО:
кафедрою статистики
протокол № 3 від 26. 11.2019 р.
Завідувач кафедри
_____ І.Г. Манцуров

Оригінал документа містить усі підписи

Київ – 2019

Розробник: Бараник З.П., докт. екон. наук, професор, професор кафедри статистики,
email: baranikz@ukr.net

Форма навчання – денна/заочна

Семестр – 3

Кількість кредитів ESTS – 4

Форма підсумкового контролю – залік

Мова викладання - українська

ЗМІСТ

Стор.

ВСТУП.....	4
1. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ.....	7
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Методологічні підходи та концептуальні засади дослідження регіональних господарських систем.....	7
Тема 1. Теоретико-методологічні основи статистичного дослідження стану та розвитку регіону та його потенціалу.....	7
Тема 2. Організаційні принципи статистичного вивчення соціально-економічної ситуації в регіоні.....	7
Тема 3. Статистичне оцінювання тенденції розвитку регіону.....	7
Тема 4. Організація моніторингових систем в регіональній статистиці	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 Статистичне забезпечення управління стабільним розвитком територіальних економічних систем.....	7
Тема 5. Методологічне забезпечення статистичного обґрунтування прийняття управлінських рішень у регіоні.....	7
Тема 6. Методологічні засади розробки управлінських рішень за результатами статистичного аналізу функціонування регіонів країни.....	8
Тема 7. Міжрегіональні статистичні порівняння і співставлення. Економічна безпека регіонів.....	8
Тема 8. Теоретико-методологічні основи дослідження депресивних територіальних, суспільних систем.....	8
2. ПОТОЧНА НАВЧАЛЬНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ.....	8
2.1. Карта навчальної роботи.....	8
2.2. Критерії оцінювання поточних результатів вивчення дисципліни.....	9
3. ПОТОЧНА НАВЧАЛЬНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ.....	11
3.1. Карта навчальної роботи.....	11
3.2. Критерії оцінювання поточних результатів вивчення дисципліни.....	12
4. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ.....	13
4.1. Вимоги до виконання індивідуальних завдань для самостійної роботи.....	13
4.2. Критерії оцінювання результатів виконання індивідуальних завдань для самостійної роботи.....	14
5. ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	15
5.1. Критерії оцінювання залікової роботи.....	15
6. РЕКОМЕНДОВАНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА.....	16
6.1. Основна література.....	16
6.2. Додаткова література.....	17
6.3. Дистанційні курси та інформаційні ресурси.....	18

ВСТУП

Навчальна дисципліна "Методологія та практика статистичного оцінювання потенціалу регіонів та рівня їх соціально-економічного розвитку" є однією із складових комплексної підготовки фахівців галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка». Ця дисципліна ґрунтується на знаннях, уміннях та практичних навичках, отриманих у процесі вивчення навчальних дисциплін «Методологія економічних досліджень», «Динамічна економічна теорія», «Економетричне моделювання», «Інформаційні технології у наукових дослідженнях», «Парадигми дослідження соціально-економічних систем».

Анотація навчальної дисципліни. Дисципліна присвячена вивченню методологічних засад статистичного аналізу та оцінювання стану та розвитку регіонів країни та їх комплексної діагностики, що включає оцінювання процесів відтворення та розвитку територій, ідентифікування та сегментацію регіональної соціоекономічної системи; використанню високих статистичних технологій при аналізі конкретних економічних ситуацій на регіональному рівні. Це обумовлено новими викликами, що пов'язані з ерою безпрецедентного зростання кількості даних та наукових відкриттів, використання технологій BIG DATA та БЛОКЧЕЙНУ в процесі формування надійного інформаційно-аналітичного забезпечення управління ефективним розвитком регіонів. Узагальнення теоретико-методологічних підходів дослідження регіональної соціально-економічної динаміки та диспропорцій відбувається у контексті загальноєвропейських тенденцій.

Дисципліна вивчає кількісну сторону соціально-економічних явищ і процесів, що відбуваються в різних регіонах країни, у нерозривному зв'язку з їх якісною стороною.

Важливим є узагальнення загальних рис та диференціації принципів організації статистичних спостережень, статистичного моніторингу стану та розвитку регіонів, застосування методології приведення до порівнянності показників на основі міжнародних стандартів, використання методів збору, обробки та аналізу статистичних даних залежно від цілей дослідження, застосування сучасних статистичних технологій у регіональних статистичних розрахунках.

Мета вивчення дисципліни - сформувати у здобувачів глибокі та системні знання методологічних засад статистичного дослідження потенціалу регіонів та комплексної діагностики їх соціально-економічного стану, системного оцінювання процесів відтворення та розвитку територій, ідентифікування та сегментації регіональної соціоекономічної системи.

Завдання (навчальні цілі) дисципліни:

а) змістового характеру:

- здобувачів науковими основами парадигми просторового розвитку країни та її регіонів;
- надати можливість засвоїти аналітичні методи дослідження територіальної

структури та просторових пропорцій продуктивних сил регіональних соціально-економічних систем;

- сприяти опануванню знаннями щодо типологізації регіонів, оцінювання рівня їх диференціації, управління регіональним розвитком;

б) науково-теоретичного характеру:

- сформуванню навички теоретичного осмислення, систематизації, уточнення і розширення понятійно-категорійного апарату регіональних господарських систем в системі національного та євроінтеграційного виміру;

- навчити узагальнювати теоретико-методологічні підходи дослідження регіональної соціально-економічної динаміки та диспропорцій у контексті загальноєвропейських тенденцій;

- озброїти здобувачів вмінням системно оцінювати перспективи розвитку та активізації використання економічного простору країни у контексті глобалізації та регіоналізації;

в) методичного характеру:

- розвинути у здобувачів уміння здійснювати комплексний аналіз соціально-економічних процесів на рівні регіонів та прогнозувати рівень їх соціально-економічного розвитку на перспективу;

- навчити проводити міжрегіональні статистичні співставлення; організовувати моніторингові системи стану регіонів; оцінювати економічну безпеку регіонів;

- сформуванню навички наукового обґрунтування, удосконалення та розвитку методичних підходів оцінювання ефективності функціонування соціально-економічного комплексу регіону;

г) практичного характеру:

- сформуванню вміння використовувати теоретичні знання і практичні навички з аналізу, прогнозування, вивчення кон'юнктури, тенденцій, закономірностей розвитку явищ в маркетингових дослідженнях, аналітичній і науково-дослідній роботі різних установ та організацій національної економіки;

- розвинути навички виконання емпіричної апробації та візуальної інтерпретації розроблених економіко-статистичних моделей та системи кількісних або якісних індикаторів;

- сприяти опануванню навичок розробки рекомендацій щодо формування та реалізації політики соціально-економічного розвитку регіонів та управління їх економічною безпекою шляхом оперування статистичними даними регіональної статистики.

Предметом дисципліни є регіональна динаміка та просторова структура регіональних соціально-економічних систем.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен набути такі результати навчання:

4. Знання:

- концептуальні наукові та практичні знання щодо дослідження регіональних соціально-економічних систем та критичного підходу їх застосування в контексті глобалізації та регіоналізації з позиції системного підходу;

- критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної

діяльності щодо аналізу та оцінювання стану та розвитку регіональних економік;
- цілеспрямований вибір джерел та отримання об'єктивної, вірогідної, достатньої, актуальної інформації щодо статистичного забезпечення дослідження регіонального потенціалу;

5. Вміння:

- поглиблені когнітивні та практичні навички проведення системних досліджень при обґрунтуванні вибору статистичних прийомів, методів та системи показників регіональної соціоекономічної системи;

- майстерність володіння основними методами та методологією здійснення оцінювання стабільності та результативності функціонування регіональних систем та їх економічної безпеки;

- інноваційність при здійснюванні аналізу ефективності функціонування соціально-економічного комплексу регіону;

- розв'язання складних спеціалізованих задач проведення міжрегіональних статистичних порівнянь, аналізу та прогнозування розміщення продуктивних сил;

- оперування статистичними даними регіональної статистики з метою розробки практичних рекомендацій щодо формування та реалізації політики пріоритетності соціально-економічного розвитку регіонів та управління їх економічною безпекою.

3. Комунікація:

- донесення до фахівців і не фахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації щодо визначення основних тенденцій та закономірностей соціально-економічного розвитку регіонів;

- збір, інтерпретація та застосування даних необхідних для здійснення перспективних розрахунків потенціалу регіонів та їх рівня на короткострокову та довгострокову перспективи;

- спілкування з професійних питань, в тому числі іноземною мовою, усно та письмово щодо використання статистичних методів аналізу та оцінювання, розробки відповідних управлінських рішень.

4. Автономність та відповідальність:

- управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами соціально-економічного розвитку регіонів;

- спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих або навчальних контекстах розвитку регіональної соціоекономічної системи;

- формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти поваги до різноманіття думок, індивідуальних та міжкультурних відмінностей людей;

- організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп щодо формування навичок наукового пізнання функціонування регіонів країни та наукової полеміки їх дослідження;

- здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії та діяти

соціально відповідально і свідомо на основі етичних принципів.

1. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

Методологічні підходи та концептуальні засади дослідження регіональних господарських систем

Тема 1. Теоретико-методологічні основи статистичного дослідження стану та розвитку регіону та його потенціалу - (2 год.)

Місце та роль статистики в системі управління соціально-економічним розвитком регіону. Понятійний апарат та завдання статистичного дослідження стану та розвитку регіону. Обґрунтування мети, об'єкту та предмету дослідження. Методи дослідження.

Тема 2. Організаційні принципи статистичного вивчення соціально-економічної ситуації в регіоні - (2 год.)

Принципи побудови інформаційно-аналітичного забезпечення управління регіональним розвитком. Аналіз пропорційності розвитку соціально-економічних систем. Метод статистичного вивчення взаємозв'язків. Аналіз зміни розвитку соціально-економічних систем у часі. Визначення тенденцій розвитку складних соціально-економічних систем.

Основні принципи і методи побудови та використання статистичних моделей щодо пропорційності розвитку регіонів, їх збалансованості, економічної привабливості, тенденції розвитку під впливом окремих чинників. Організаційні принципи проведення статистичного моніторингу, як складової реалізації стратегії регіонального розвитку окремих територій.

Тема 3. Статистичне оцінювання тенденції розвитку регіону - (2 год.)

Концептуальні засади статистичного аналізу та оцінювання функціонування окремих регіонів. Основні напрями, методи та системи показників статистичного аналізу стану та розвитку регіону. Методичні положення комплексної діагностики регіонів. Побудова моделей розвитку соціально-економічної системи (регіону) на короткострокову та довгострокову перспективи.

Тема 4. Організація моніторингових систем в регіональній статистиці - (2 год.)

Моніторинг та оцінювання стану і розвитку регіонів як інструменти ефективного управління. Визначення ефективності впровадження стратегії розвитку регіону на основі результатів моніторингу. Аналіз ключових індикаторів моніторингу стратегії регіонального розвитку. Формування уніфікованої системи індикаторів та основних статистичних показників оцінювання стану регіону.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

Статистичне забезпечення управління стабільним розвитком територіальних економічних систем

Тема 5. Методологічне забезпечення статистичного обґрунтування прийняття управлінських рішень у регіоні. – (2 год.)

Методологія статистичного дослідження стану та розвитку окремих територій. Основні напрями, методи та система статистичних показників аналізу та оцінювання соціально-економічного стану регіонів та їх потенціалу.

Обґрунтування статистичних методів за умови невизначеності загально - політичного середовища. Методичне забезпечення управління господарською діяльністю в регіоні.

Тема 6. Методологічні засади розробки управлінських рішень за результатами статистичного аналізу функціонування регіонів країни. – (2 год.)

Статистичне забезпечення управління розвитком ринкової інфраструктури. Статистичне забезпечення управління інвестиційно-інноваційної, фінансовою діяльністю в регіоні. Статистичне забезпечення моніторингу виконання регіональних програм. Обґрунтування концептуальних засад статистичного забезпечення управління економікою регіонів.

Тема 7. Міжрегіональні статистичні порівняння і співставлення. Економічна безпека регіонів. – (2 год.)

Статистична оцінка соціальної, економічної та національної безпеки регіонів. Застосування методу багатовимірного групування регіонів за ступенем соціальної, економічної та національної безпеки регіонів. Рейтингове оцінювання рівня функціонування складних соціально-економічних систем.

Тема 8. Теоретико-методологічні основи дослідження депресивних територіальних суспільних систем різного ієрархічного рівня. – (2 год.)

Обґрунтування основних статистичних показників щодо визначення депресивних територіальних суспільних систем. Визначення цільових показників оцінки результативності досягнень цілей і завдань державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року. Методика визначення та оцінювання функціонування депресивних регіонів країни.

2. ПОТОЧНА НАВЧАЛЬНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

2.1 Карта навчальної роботи

КАРТА НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧА
з вибіркової дисципліни «Методологія та практика статистичного оцінювання потенціалу регіонів та рівня їх соціально-економічного розвитку»

Денна форма навчання

Номер заняття	Вид та тема навчального заняття	Максимальна кількість балів
Змістовий модуль 1		
1.	Контактне заняття 1 Тема 1. Теоретико-методологічні основи статистичного дослідження стану та розвитку регіону та його потенціалу (усна доповідь, робота в малих групах, пілотне опитування)	7
2.	Контактне заняття 2 Тема 2. Організаційні принципи статистичного вивчення соціально-економічної ситуації в регіоні (усна доповідь, робота в малих групах,	8

	пілотне опитування)	
3.	Контактне заняття 3 Тема 3. Статистичне оцінювання тенденції розвитку регіону (усна доповідь, робота в малих групах, пілотне опитування)	8
4.	Контактне заняття 4 Тема 4. Організація моніторингових систем в регіональній статистиці (усна доповідь, робота в малих групах, пілотне опитування)	7
	Контрольна (модульна) робота № 1	10
Змістовий модуль 2		
5.	Контактне заняття 5 Тема 5. Методологічне забезпечення статистичного обґрунтування прийняття управлінських рішень у регіоні усна доповідь, робота в малих групах, пілотне опитування)	7
6.	Контактне заняття 6 Тема 6. Методологічні засади розробки управлінських рішень за результатами статистичного аналізу функціонування регіонів країни (усна доповідь, робота в малих групах, пілотне опитування)	8
7.	Контактне заняття 7 Тема 7. Міжрегіональні статистичні порівняння і співставлення. Економічна безпека регіонів (усна доповідь, робота в малих групах, пілотне опитування)	8
8.	Контактне заняття 8 Тема 8. Теоретико-методологічні основи дослідження депресивних територіальних суспільних систем різного ієрархічного рівня (усна доповідь, робота в малих групах, пілотне опитування)	7
	Контрольна (модульна) робота № 2	10
	Виконання і презентація індивідуального завдання (аналітичної роботи)	20
Завдання для отримання здобувачами бунусних балів (Здобувач обирає одне з двох виокремлених* завдань.)		
1.	Участь в майстер-класах, форумах, конференціях, семінарах, зустрічах*	10
2.	Підготовка інформаційних оглядових матеріалів з метою популяризації проблематики навчальної дисципліни для засобів масової інформації, Інтернет - порталів, енциклопедичних оглядових статей*.	10
РАЗОМ БАЛІВ:		100

2.2. Критерії оцінювання поточних результатів вивчення дисципліни

Підготовка до аудиторних (контактних) занять відбувається на основі опрацювання лекційних матеріалів, а також джерел рекомендованої та самостійно підібраної літератури. Ця робота виконується у позааудиторний час. Засвоєна під час самостійної роботи інформація є основою для обговорення та дискусій у ході проведення контактних занять. Крім того, засвоєні знання є об'єктом усного та письмового контролю.

У процесі опанування дисципліни окремі питання, визначені у змісті тем, можуть бути винесені на самостійне опрацювання. Перелік цих питань визначає

викладач, який проводить контактні заняття, і доводить їх до відома слухачів. Засвоєні самостійно знання можуть бути об'єктом письмового та усного контролю.

Робота здобувача на контактних заняттях оцінюється за наступними критеріями:

«відмінно» - здобувач активно працював на контактному занятті, правильно відповів на всі теоретичні питання, розв'язав всі запропоновані задачі, надав змістовну інтерпретацію отриманим результатам;

«дуже добре» - здобувач активно працював на контактному занятті, правильно відповів на всі теоретичні питання, розв'язав всі запропоновані задачі, надав змістовну інтерпретацію отриманим результатам, допускав незначні помилки при змістовній інтерпретації отриманих результатів;

«добре» - здобувач працював на контактному занятті, допускав помилки у відповідях на теоретичні питання, не закінчив розв'язок 1-2 запропонованих задач, допускав незначні помилки при змістовній інтерпретації отриманих результатів;

«задовільно» - здобувач допускав принципові помилки у відповідях на теоретичні питання, розв'язав менше половини запропонованих задач, допускав принципові помилки при змістовній інтерпретації отриманих результатів;

«незадовільно» - здобувач не проявляв активності на контактному занятті, не відповів правильно більше, ніж на половину теоретичних питань, розв'язав менше 30% запропонованих задач, але не зміг надати змістовну інтерпретацію отриманим результатам.

Модульні контролі (2 заняття), передбачені робочою навчальною програмою дисципліни, включають 4 аналітичних завдання за кожною з 4-х тем: модульна контрольна робота 1 – теми 1-4, модульна контрольна робота 2 – теми 5-8.

Критерії оцінювання завдань одного модульного контролю:

«відмінно» (10 балів) відповідає правильне розв'язання всіх чотирьох завдань модуля з відповідними формулами, висновками та змістовною інтерпретацією отриманих результатів;

«добре» (8 балів) відповідає правильне розв'язання не менше трьох завдань модуля з відповідними формулами, висновками та змістовною інтерпретацією отриманих результатів, але допускаються незначні неprincipові помилки;

«задовільно» (6 балів) відповідає правильне розв'язання не менше двох завдань модуля з відповідними формулами, висновками та змістовною інтерпретацією отриманих результатів;

«незадовільно» (0 балів) відповідає розв'язання менше двох завдань, наявність значних прогалин у знаннях основного програмного матеріалу, відсутність розв'язку завдань взагалі.

Якщо здобувач за вибором приймав участь в майстер-класах, форумах, конференціях, зустрічах за проблемами методології та практики статистичного оцінювання потенціалу регіонів та рівня їх соціально-економічного розвитку або підготував інформаційні оглядові матеріали з метою популяризації проблематики навчальної дисципліни в засобах масової інформації, Інтернет – порталах, енциклопедичних оглядових статтях, йому зараховується 6 бонусних балів.

3. ПОТОЧНА НАВЧАЛЬНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

3.1 Карта навчальної роботи

КАРТА НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧА
з вибіркової дисципліни «Методологія та практика статистичного оцінювання потенціалу регіонів та рівня їх соціально-економічного розвитку»

Заочна форма навчання

Номер заняття	Вид та тема навчального заняття	Максимальна кількість балів
1.	Контактне заняття 1 Тема 1. Теоретико-методологічні основи статистичного дослідження стану та розвитку регіону та його потенціалу Тема 2. Організаційні принципи статистичного вивчення соціально-економічної ситуації в регіоні (усна доповідь, робота в малих групах, пілотне опитування)	7
2.	Контактне заняття 2 Тема 3. Статистичне оцінювання тенденції розвитку регіону Тема 4. Організація моніторингових систем в регіональній статистиці (усна доповідь, робота в малих групах, пілотне опитування)	7
3.	Контактне заняття 3 Тема 5. Методологічне забезпечення статистичного обґрунтування прийняття управлінських рішень у регіоні усна доповідь, робота в малих групах, пілотне опитування)	7
4.	Контактне заняття 4 Тема 6. Методологічні засади розробки управлінських рішень за результатами статистичного аналізу функціонування регіонів країни (усна доповідь, робота в малих групах, пілотне опитування)	6
5.	Контактне заняття 5 Тема 7. Міжрегіональні статистичні порівняння і співставлення. Економічна безпека регіонів (усна доповідь, робота в малих групах, пілотне опитування)	7
6.	Контактне заняття 6 Тема 8. Теоретико-методологічні основи дослідження депресивних територіальних суспільних систем різного ієрархічного рівня (усна доповідь, робота в малих групах, пілотне опитування)	6
	Контрольна (модульна) робота	10
	Виконання і презентація індивідуального завдання (аналітичної роботи)	50
Завдання для отримання здобувачами бонусних балів (Здобувач обирає одне з двох виокремлених* завдань.)		
1.	Участь в майстер-класах, форумах, конференціях, семінарах, зустрічах*	10
2.	Підготовка інформаційних оглядових матеріалів з метою популяризації проблематики навчальної дисципліни для засобів масової інформації, Інтернет - порталів, енциклопедичних оглядових	10

статей*.	
РАЗОМ БАЛІВ:	100

3.2. Критерії оцінювання поточних результатів вивчення дисципліни

Підготовка до аудиторних (контактних) занять відбувається на основі опрацювання лекційних матеріалів, а також джерел рекомендованої та самостійно підібраної літератури. Ця робота виконується у позааудиторний час. Засвоєна під час самостійної роботи інформація є основою для обговорення та дискусій у ході проведення контактних занять. Крім того, засвоєні знання є об'єктом усного та письмового контролю.

У процесі опанування дисципліни окремі питання, визначені у змісті тем, можуть бути винесені на самостійне опрацювання. Перелік цих питань визначає викладач, який проводить контактні заняття, і доводить їх до відома слухачів. Засвоєні самостійно знання можуть бути об'єктом письмового та усного контролю.

Робота здобувача на контактних заняттях оцінюється за наступними критеріями:

«відмінно» - здобувач активно працював на контактному занятті, правильно відповів на всі теоретичні питання, розв'язав всі запропоновані задачі, надав змістовну інтерпретацію отриманим результатам;

«дуже добре» - здобувач активно працював на контактному занятті, правильно відповів на всі теоретичні питання, розв'язав всі запропоновані задачі, надав змістовну інтерпретацію отриманим результатам, допускав незначні помилки при змістовній інтерпретації отриманих результатів;

«добре» - здобувач працював на контактному занятті, допускав помилки у відповідях на теоретичні питання, не закінчив розв'язок 1-2 запропонованих задач, допускав незначні помилки при змістовній інтерпретації отриманих результатів;

«задовільно» - здобувач допускав принципові помилки у відповідях на теоретичні питання, розв'язав менше половини запропонованих задач, допускав принципові помилки при змістовній інтерпретації отриманих результатів;

«незадовільно» - здобувач не проявляв активності на контактному занятті, не відповів правильно більше, ніж на половину теоретичних питань, розв'язав менше 30% запропонованих задач, але не зміг надати змістовну інтерпретацію отриманим результатам.

Модульна контрольна, передбачена робочою навчальною програмою дисципліни, включає 4 аналітичних завдання за кожною з 8-ми тем.

Критерії оцінювання завдань модульного контролю:

«відмінно» (10 балів) відповідає правильне розв'язання всіх чотирьох завдань модуля з відповідними формулами, висновками та змістовною інтерпретацією отриманих результатів;

«добре» (8 балів) відповідає правильне розв'язання не менше трьох завдань модуля з відповідними формулами, висновками та змістовною інтерпретацією отриманих результатів, але допускаються незначні непринципові помилки;

«задовільно» (6 балів) відповідає правильне розв’язання не менше двох завдань модуля з відповідними формулами, висновками та змістовною інтерпретацією отриманих результатів;

«незадовільно» (0 балів) відповідає розв’язання менше двох завдань, наявність значних прогалин у знаннях основного програмного матеріалу, відсутність розв’язку завдань взагалі.

Якщо здобувач за вибором приймав участь в майстер-класах, форумах, конференціях, зустрічах за проблемами методології та практики статистичного оцінювання потенціалу регіонів та рівня їх соціально-економічного розвитку або підготував інформаційні оглядові матеріали з метою популяризації проблематики навчальної дисципліни в засобах масової інформації, Інтернет – порталах, енциклопедичних оглядових статтях, йому зараховується 6 бонусних балів.

4. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ

4.1 Вимоги до виконання індивідуальних завдань для самостійної роботи

Індивідуальне завдання – це письмова робота, яка виконується відповідно до напряму дисертаційного дослідження здобувача. Здобувачам рекомендується виконати індивідуальне завдання з окремих тем або в цілому з навчальної дисципліни, зміст яких визначається відповідно до тематики наукового дослідження здобувача або теми НДР, яку виконує кафедра.

Структура індивідуального завдання включає наступні складові:

1. Актуальність теми
2. Критичний огляд наукових праць вітчизняних учених
3. Аналіз зарубіжних наукових концепцій
4. Актуальна проблематика
5. Список використаних джерел

Вимоги до змісту індивідуального завдання

<i>Тема індивідуального завдання</i>	Тема індивідуального завдання має відповідати напряму дисертаційного дослідження здобувача
<i>Актуальність теми</i>	У даному розділ необхідно обґрунтувати актуальність теми дослідження, визначити його об’єкт і предмет, сформулювати мету і завдання. Для обґрунтування актуальності теми необхідно навести вагомі аргументи, які підтверджують важливість дослідження. Завдання мають розкривати логіку дослідження. Обґрунтування актуальності теми не має перевищувати 1 сторінку (без урахування об’єкта, предмета, мети і завдань)
<i>Критичний огляд наукових праць вітчизняних учених</i>	Даний розділ потребує систематизації результатів наукових досліджень вітчизняних учених. Не допустимий «лінійний» виклад матеріалу, коли послідовно описуються наукові роботи. Натомість, має бути проведена систематизація та логічне групування результатів наукових досліджень. Виклад тексту повинен носити критичний характер. Загальний обсяг даного розділу не повинен перевищувати 5 сторінок.

<i>Аналіз зарубіжних наукових концепцій</i>	У цьому розділі потрібно систематизувати зарубіжні наукові концепції відповідно до теми індивідуального завдання. Вимоги до виконання та обсяг – ті самі, що й до попереднього розділу.
<i>Актуальна проблематика</i>	У розділі необхідно систематизувати найбільш актуальні проблеми регіонального розвитку відповідно до теми індивідуального завдання. За кожною проблемою потрібно: а) сформулювати сутність проблеми (постановка проблеми), б) навести відповідні факти чи аргументи, які описують регіональну проблему. Доцільно виокремити 3-5 найбільш актуальних на сучасному етапі проблем. Загальний обсяг даного розділу не повинен перевищувати 5 сторінок.
<i>Список використаних джерел</i>	Список використаних джерел має охоплювати лише ті джерела, які були безпосередньо використані для виконання індивідуального завдання. Оформлення списку має відповідати стандартам, які передбачені для дисертацій.

Вимоги до оформлення індивідуального завдання

Назва файлу	Прізвище та ініціали без крапок латиськими літерами. Наприклад: RomanenkoAA
Формат файлу	Файл має бути виконаний у MS Word
Шрифт, кегль	Times New Roman, 14
Міжрядковий інтервал	1,5
Нумерація сторінок	Зверху у правому куті
Початок розділів ІЗ	Кожен розділ має починатися з нової сторінки
Перша сторінка	Перша сторінка – титул.

Форма представлення індивідуального завдання

Форма представлення індивідуального завдання визначається викладачем. Індивідуальне завдання може бути представлено: а) в електронному вигляді – надіслане на офіційну електронну скриньку викладача (див. адресу на сайті КНЕУ (Навчально-науковий інститут «Інститут інформаційних систем і технологій в економіці», кафедра статистики)); б) у надрукованому вигляді.

Термін представлення виконаного індивідуального завдання та його презентації визначає викладач, який проводить контактні заняття.

Презентація індивідуального завдання може бути призначена під час індивідуально-консультативної роботи викладача, або ж проведена у ході контактних занять.

4.2. Критерії оцінювання результатів виконання індивідуальних завдань для самостійної роботи

Об'єктом поточного оцінювання є виконання і презентація індивідуальної роботи, яка виконується за напрямом наукового дослідження здобувача.

Максимальна кількість балів за виконання і презентацію індивідуального завдання залежить від форми навчання: денна – 10 балів, заочна – 50 балів.

Розподіл балів відповідно до рівня виконання індивідуальних завдань відбувається у такому порядку:

Вид роботи, що оцінюються		Рівень виконання				
		Відмінний	Дуже добрий	Добрий	Задовільний	Незадовільний
Виконання і презентація індивідуального завдання	денна	10	8	5	3	0
	заочна	50	40	30	25	0

Для оцінювання рівня виконання здобувачами індивідуальних завдань використовують такі критерії:

«відмінно» відповідає актуальність теми, широка джерельна база; наявність сучасного фактичного матеріалу, коректне подання матеріалу; чітке викладення понятійного апарату, методів, методик та інструментів, передбачених програмою дисципліни; обов'язково наявність посилань на використану літературу;

«дуже добре» відповідає актуальність теми, сучасна, але обмежена джерельна база; наявність сучасного фактичного матеріалу; подання матеріалу та викладення понятійного апарату, методів, методик та інструментів, передбачених програмою дисципліни; обов'язково наявність посилань на використану літературу;

«добре» відповідає актуальність теми; сучасна, але обмежена джерельна база; наявність сучасного фактичного матеріалу; подання матеріалу та викладення понятійного апарату, методів, методик та інструментів, передбачених програмою дисципліни; містить незначні, непринципові помилки; обмежені посилання на використану літературу;

«задовільно» відповідає актуальність теми; обмежена джерельна база; наявність сучасного фактичного матеріалу в обсязі, недостатньому для розкриття теми; подання матеріалу та викладення понятійного апарату, методів, методик та інструментів, передбачених програмою дисципліни здійснюється із значними принциповими помилками, в неповному обсязі; обмежені або відсутні посилання на використану літературу;

«незадовільно» відповідає наявність значних прогалин у знаннях основного програмного матеріалу; погане викладення окремих понять, методик та інструментів, коли, використовуючи їх, здобувач допускає принципові помилки під час виконання індивідуальної роботи.

5. ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1 Критерії оцінювання залікової роботи

Підсумковий контроль проводиться у формі заліку. Залік виставляється за результатами поточної роботи протягом контактних занять та виконання і презентації індивідуального завдання.

Результати засвоєння навчальної дисципліни «Методологія та практика статистичного оцінювання потенціалу регіонів та рівня їх соціально-економічного розвитку» оцінюються максимум у 100 балів. У разі, якщо загальна сума балів дорівнює 60 і вище балів, виставляється «зараховано».

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в 4-бальну та шкалу за системою ECTS здійснюється в наступному порядку:

Шкала оцінювання, що використовується в Університеті та ECTS

Оцінка за шкалою, що використовується в Університеті	Оцінка при підсумковому контролі у формі заліку	Оцінка за шкалою ECTS
90-100	зараховано	A
80-89	зараховано	B
70-79		C
66-69	зараховано	D
60-65		E
21-59	не зараховано з можливістю повторного складання заліку	FX
0-20		F

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА

6.1. Основна література

1. Аксьонова І. В. Регіональна статистика: конспект лекцій / І. В. Аксьонова; Харківський національний економічний ун-т. – Х.: ХНЕУ, 2008. – 128 с.
2. Антикризова стратегія розвитку України: соціально-економічні, фінансові та глобальні виклики: монографія / за заг. ред. А.В. Сидорової. – Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2016. – 328 с.
3. Бодров В. Г. Державне регулювання економіки та економічна політика: навч. посіб. / В. Г. Бодров, О. М. Сафронова, Н. І. Балдич. — К.: Академвидав, 2010. — 520 с.
4. Глобальное экономическое развитие: тенденции, асимметрии, регулирование: монографія /под науч. ред. Д.Луцьяненко, А. Поручника, В. Колесова . – К.: КНЭУ, 2013.
5. Економічна статистика: підручник: у 2 ч. – Ч. 1. Макроекономічна статистика / [І. Г. Манцуров, А. М. Єріна, О. К.Мазуренко та ін.]; за наук. ред. чл.-кор. НАНУ І. Г. Манцура. – К.: КНЕУ, 2013. 325 с.
6. Економічна статистика: навч. посіб. / Р. М. Моторин [та ін.]; ред. Р.М. Моторин; Київ. нац. екон. ун-т. – К.: КНЕУ, 2005. – 362 с.
7. Єріна А.М. Статистичне моделювання та прогнозування: підручник/ А.М. Єріна, Д.Л. Єрін. - К.: КНЕУ, 2014. – 348 с.
8. Жаліло Я. А. Післякризовий розвиток економіки України: засади стратегії модернізації / Я. А. Жаліло, Д. С. Покришка, Я. В. Белінська, Я. В. Бережний [та ін.]. – К. : НІСД, 2012.

9. Конкуентоспроможність національної економіки: проблеми та пріоритети інноваційного забезпечення / З. С. Варналій, О. П. Гармашова. – К.: Знання України, 2013. – 348 с.

10. Манцуров І. Г. Інституційне планування в системі державного регулювання економіки: монографія / І. Г. Манцуров. — К.: НДЕІ, 2011. — 655 с.

11. Структурні зміни та економічний розвиток України : монографія / В. М. Геєць, Л. В. Шинкарук, Т. І. Артёмова та ін. ; за ред. Л. В. Шинкарук; НАН України ; Ін-т економіки та прогнозування НАН України. — К., 2011. — 696 с.

12. Структурні реформи економіки : світовий досвід, інститути, стратегії для України : монографія / О. І. Амоша, С. С. Аптекарь, М. Г. Білопольський, С. І. Юрій та ін. ; ІЕП НАН України, ТНЕУ. — Тернопіль : Екон. думка ТНЕУ, 2011. — 848 с.

13. Транснаціоналізація і конкурентний розвиток національних економік : теорія і практика країн, що розвиваються: Монографія / за наук. редакцією д.е.н., професора Руденко-Сударєвої Л.В. - Ніжин. : ТОВ «Видавництво «Аспект-Поліграф», 2014. – 568 с.

14.Чекотовський Е.В. Статистика з MICROSOFT EXCEL 2016: навч. посіб. /Е.В. Чекотовський.- Київ: Знання України, 2019. – 811 с.

15.Чорнодід І.С. Соціальна конкурентоспроможність національної економіки: сутність, показники та чинники забезпечення [монографія] / І.С.Чорнодід. – Чернівці: Технодрук, 2014 – 384 с.

16.Якимчук А. Ю. Регіональна статистика: навч. посіб. / А. Ю. Якимчук; Нац. ун-т вод. госп-ва та природокористування. – Рівне: НУВГП, 2013. – 148 с.

6.2 Додаткова література

1.Колеснік В. І. Статистичне забезпечення регіонального управління: монографія / В. І. Колеснік. – К.: Інформ. - аналіт. агентство, 2007. – 475 с.

2.Максимова Т. С. Регіональний розвиток (аналіз і прогнозування) / Т. С. Максимова; Східноукр. нац. ун-т ім. Володимира Даля. – Луганськ: [б.в.], 2003. – 303 с.

3.Манцуров І.Г. Статистика економічного зростання та конкурентоспроможності країни: монографія. . – К.: КНЕУ, 2006. – 392 с.

4.Новікова О.Ф. Соціальна орієнтація економіки: механізм державного регулювання/ О.Ф. Новікова. - Донецьк. - Інститут економіки промисловості. - 2009.- 220с.

5.Побурко Я. О. Основи організації регіональної статистики / Я.О. Побурко; [відп. ред. М. І. Долішній]; НАН України, Інститут регіональних досліджень. – Л. : [б.в.], 2004. – 196 с.

6.Статистичне забезпечення управління економікою: прикладна статистика: Навч. посібник/ А.В. Головач, В.Б. Захожай, Н.А. Головач. – К.: КНЕУ, 2005. – 333 с.

7.Стеценко Т. О. Аналіз регіональної економіки: навч. посібник / Т. О. Стеценко; Київ. нац. екон. ун-т. – К.: КНЕУ, 2002. – 115 с.

8.Сундук А. М. Регіональний вимір економічної безпеки України: монографія / А. М. Сундук; НАН України, Рада по вивченню продуктивних сил України. – К.: Логос, 2007. – 182 с.

9.Уманець Т.В. Регіональний економічний розвиток України: теоретичні основи управління, інтегральна оцінка, діагностика [Текст]: [монографія] Т.В. Уманець. – Донецьк: ВІК, 2007. – 340 с.

10.Хоменко Я. В. Стратегія сталого економічного зростання регіонів України / Я. В. Хоменко. – К.: ДРУК-ІНФО, 2008. – 389 с.

11.Шевчук В. Формування інноваційної моделі сталого розвитку України в посткризовий період / В. Шевчук // Економічний часопис ХХІ. – 2010. – №2. – С. 6-8

12.Якість життя соціально-економічні аспекти: монографія / Манцуров І.Г., Павленко В.П., Дрига С.Г. та ін. – К.: НДЕІ, 2011. – 442 с.

6.3. Дистанційні курси та інформаційні ресурси

1.Закон України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» від 23 березня 2000 р. № 1602. - [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua>.

2.Закон України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.

3.Закон України " Про засади державної регіональної політики" / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.

4.Концепція загальнодержавної цільової програми розвитку промисловості України на період до 2017 року; [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт міністерства промислової політики України. – Режим доступу: <http://industry.kmu.gov.ua/control/uk/publish>

5.Манцуров І. Г. Інституційне планування в системі державного регулювання економіки: монографія / І. Г. Манцуров. — К. : НДЕІ, 2011. — 655 с.

6.Методичні рекомендації з прогнозування основних макроекономічних показників на короткостроковий період (затверджено Наказом Міністерства економіки України від 27.02.2010 № 203). - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // <http://www.me.gov.ua>.

7.Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // <http://www.me.gov.ua>.

8.Норт Д. Інституції, інституційна зміна та функціонування економіки /Дуглас Норт; пер. з англ. І. Дзюби. — К.: Основи, 2000. — 198 с.

9.Офіційний сайт Державної служби статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

10.Парламентські слухання. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010–2020 роки в умовах глобалізаційних викликів [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://kno.rada.gov.ua>.

11.Постанова Кабінету міністрів України від 06.08.2014 №385 " Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року" / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.

12.Постанова Кабінету міністрів України від 07.10.2015 №821 " Деякі питання реалізації у 2015-2017 роках Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року" / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http: // www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua).